INWONERSENQUÊTE LEEFOMGEVING OVERIJSSEL

Onderzoek in opdracht van de Provincie Overijssel

25-101836
24 april 2026

© 2026. All rights reserved. Contains Ipsos I&O confidential and proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos I&O.

Ipsos i&O

Inhoudsopgave

Introductie 3

Samenvatting 5

Belang en aandacht leefomgeving 8

Keuzes in leefomgeving 22

Bijlage: Samenstelling van de respons 34

Toelichting
De inhoudsopgave is klikbaar.

Op elke pagina is een knop 'Terug naar inhoudsopgave' weergegeven, waarmee je terugkeert naar deze pagina.

© 2026

Introductie

Aanleiding

In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen van 2027 wil de provincie Overijssel (toekomstige) Statenfracties een feitelijke basis bieden van de stand van zaken op voor de provincie relevante thema's. Deze informatie, gebundeld in het product 'Cijfers & Feiten', dient ter ondersteuning van de verkiezingsprogramma's en de daaropvolgende coalitieonderhandelingen.

Een centraal thema hierin is de toenemende druk op de ruimte en de beleving van de leefomgeving door inwoners. Met het oog hierop heeft de provincie Overijssel aan Ipsos I&O gevraagd een inwonersenquête uit te voeren. Het doel van de enquête is om inzicht te krijgen in het belang dat inwoners hechten aan hun leefomgeving, hun tevredenheid daarover en hun visie op de ruimtelijke dilemma's die spelen bij de toekomstige inrichting van Overijssel.

Vragenlijst

De vragenlijst is opgebouwd rondom twee hoofdthema's:

1. Belang van, tevredenheid met en ontwikkeling van aspecten in de leefomgeving (natuur, landschap, dorpen en (binnen)steden, etc.).
2. Dilemma's/afwegingen: niet alles kan, welke keuzes maken inwoners (zoals duurzame energie versus landschap en landbouw).

Dataverzameling

De vragenlijst is uitgezet in het I&O Research Panel en kon worden ingevuld tussen 13 en 22 februari 2026. Er is één herinneringsmail gestuurd. In totaal hebben 1.681 inwoners van de provincie Overijssel deelgenomen, een respons van 56 procent. De invulduur was gemiddeld 11 minuten (op basis van de mediaan).

Introductie

Weging

De data zijn gewogen op de volgende achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025 en regio (Twente en West-Overijssel). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. De verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken komen overeen met de werkelijke verhoudingen in de Overijsselse bevolking van 18 jaar en ouder. Zie bijlage voor de samenstelling van de ongewogen en gewogen respons.

Beschrijving uitkomsten in het rapport

- Alleen significante en inhoudelijk relevante verschillen worden beschreven.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Als een vraag aan een deel van de respondenten is voorgelegd, is bij de vraag vermeld wat de percentagebasis is. Het betreffende aantal respondenten is na 'n=' weergegeven.
- Een derde van de steekproef (n=584) kreeg de termen uit de vragenlijst 2020; twee derde (n=1.097) kreeg aangepaste termen. Dit is gedaan met het oog op vergelijkbaarheid van de uitkomsten tussen 2020 en 2026. Daardoor komen enkele gelijksoortige termen naast elkaar voor; dit is het gevolg van itemwijzigingen, niet van inhoudelijke overlap.
- Aangepast: 'gezonde en veilige leefomgeving' gesplitst in 'gezonde leefomgeving' en 'veilige leefomgeving'; 'duurzame energie' vervangen door 'hernieuwbare energie'; 'passend woningaanbod' door 'voldoende woningaanbod'; 'beleefbare natuur' door 'aantrekkelijke natuur' en 'toegankelijke natuur'.
- Nieuw: 'drinkwaterkwaliteit'.
- Een deel van de vragen zijn vergeleken met de inwonersenquête voor de Omgevingsvisie Overijssel uit 2020. Dit is gebeurd met de items die onveranderd zijn.
- Er wordt verwezen naar voorgaande- en volgende pagina's aan de hand van klikbare verwijzingen.

© 2026

Samenvatting (1)

Belang aspecten leefomgeving

- Voor Overijsselaars behoren drinkwaterkwaliteit, een veilig leefmilieu, en een gezonde leefomgeving tot de belangrijkste aspecten van hun woonomgeving. Ook groen in de buurt en een voldoende en passend woningaanbod worden als zeer belangrijk gezien.
- Economische aspecten, zoals een sterke landbouwsector en duurzame bedrijventerreinen, worden relatief als minder belangrijk ervaren. Dit geldt - in mindere mate - ook voor duurzame energie en hernieuwbare energie. Voor al deze aspecten geldt dat ze in vergelijking met andere aspecten lager scoren op belang, maar nog steeds door een ruime meerderheid als belangrijk worden gezien.
- De mate van stedelijkheid is zeer bepalend voor wat men belangrijk vindt. In de stad is het belang van bereikbaarheid met de fiets en OV, voldoende woningaanbod en levendige binnensteden het grootst. Op het platteland hecht men juist meer waarde aan een sterke landbouwsector en goed noaberschap.
- De politieke voorkeur zorgt voor duidelijke verschillen: links-progressieve kiezers vinden duurzaamheid en fiets/OV-bereikbaarheid relatief belangrijk, terwijl centrum-rechtse en rechts-conservatieve kiezers meer belang hechten aan autobereikbaarheid, noaberschap en de landbouwsector. Ouderen vinden de natuurlijke omgeving, landbouw en noaberschap belangrijker dan jongeren.

Aandacht voor leefomgeving

- Het woningaanbod (voldoende en passend), wordt door Overijsselaars gezien als hét thema waaraan de overheid (gemeente, provincie, en het Rijk) veel te weinig aandacht besteedt. De behoefte aan meer inzet van de overheid op dit thema is in sterkere mate aanwezig onder links-progressieve kiezers.
- Voor de autobereikbaarheid en toegankelijke natuur is er volgens een aanzienlijk deel van de inwoners juist veel aandacht. Dat geldt ook voor de thema's drinkwaterkwaliteit en de bereikbaarheid met de fiets/OV, waar de aandacht eveneens vaak als veel wordt ervaren.
- Thema's als duurzame bedrijventerreinen, hernieuwbare energie en duurzame landbouw blijven vaker buiten het zicht; een relatief grote groep inwoners heeft hierover geen mening. In de landbouwsector wordt een duidelijke politieke tweedeling waargenomen: rechts-conservatieve kiezers vinden de aandacht vaker (veel te) weinig, terwijl links-progressieven de huidige inzet juist vaker als (veel te) veel beoordelen.

Samenvatting (2)

Ontwikkeling leefomgeving

- Het woningaanbod (voldoende en passend) springt eruit als een thema waarvan de ontwikkeling door ruim 40% van de Overijsselaars als negatief wordt beoordeeld. Deze negatieve trend in het woningaanbod is in Twente sterker aanwezig dan in West-Overijssel.
- Ook voor de levendigheid van binnensteden is de groep inwoners die een verslechtering ziet groter dan inwoners die vinden dat er een verbetering is geweest.
- Voor de meeste andere aspecten, zoals het landschap en de drinkwaterkwaliteit, ervaart de meerderheid van de inwoners geen verandering.
- Een positieve ontwikkeling wordt het vaakst gezien bij de bereikbaarheid met fiets en OV en de beleefbare natuur.
- Meer inwoners van West-Overijssel ervaren een verbetering in de gezonde en veilige leefomgeving dan in Twente (waar men op dit punt vaker een achteruitgang signaleert).

Keuzes leefomgeving

- Er is relatief veel overeenstemming over het prioriteren van schone lucht, rust en woongenot boven economische groei of de ontwikkeling van toerisme. Ook is er een duidelijke meerderheid voor het behoud van cultuurhistorische waarde bij nieuwbouw en het creëren van overstappunten naar het OV om stadscentra autoluw te maken. Daarnaast steunt een ruime meerderheid het onbelemmerd door laten gaan van nieuwbouw, ook als dit extra energie-infrastructuur in de eigen buurt vereist.
- Overijsselaars zijn verdeeld over de balans tussen landbouw en natuur; een krappe meerderheid vindt dat landbouwgrond ook voor andere functies zoals wonen of natuur gebruikt mag worden, terwijl vier op de tien kiezen voor exclusief agrarisch gebruik. Ook bij de energietransitie is de verdeeldheid groot: de voorkeur voor het snel behalen van CO2-doelen (43%) staat recht tegenover de weerstand om extra windmolens of masten in de eigen buurt te krijgen (43%). Wat betreft defensie vinden zes op de tien dat uitbreidingen niet ten koste mogen gaan van ruimte voor wonen, energie en natuur.
- Politieke voorkeur is een bepalende factor bij belangenafwegingen. Links-progressieve kiezers maken vaker keuzes die natuur- en klimaatdoelen dienen, terwijl rechts-conservatieve kiezers vaker prioriteit geven aan de landbouwsector en het ontzien van de eigen leefomgeving bij de energietransitie.

BELANG, AANDACHT EN ONTWIKKELING LEEFOMGEVING

1

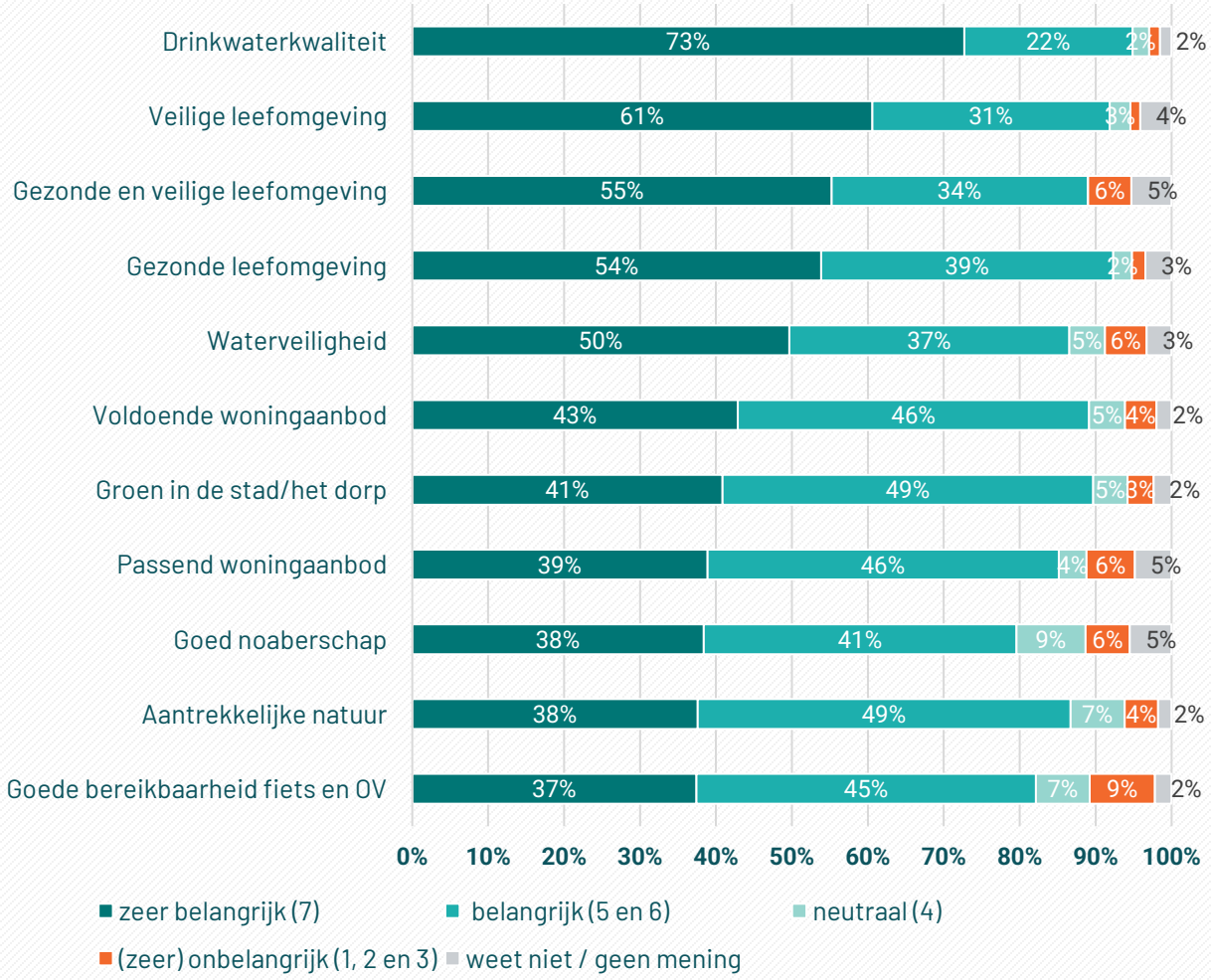
© 2026

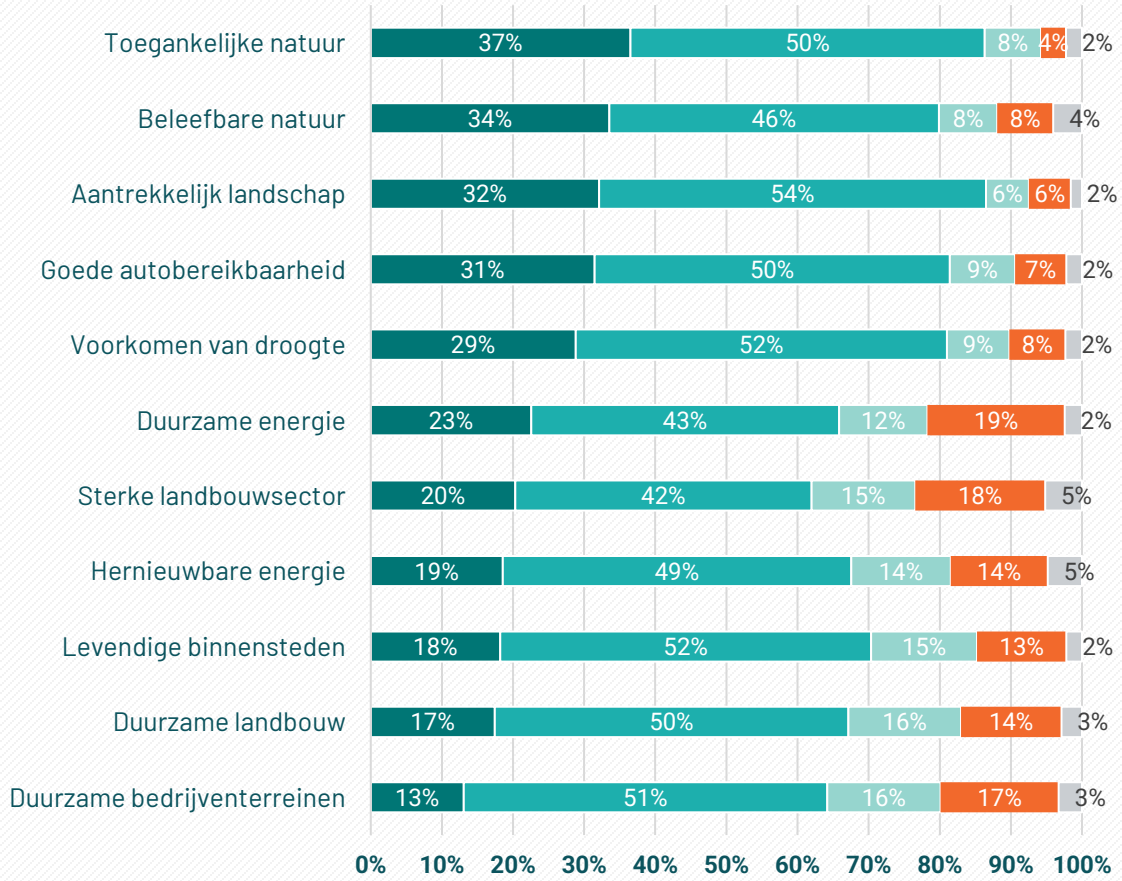
Terug naar inhoudsopgave

Belang aspecten leefomgeving (1)

Hoe belangrijk vind je de volgende aspecten in jouw leefomgeving?

(1=zeer onbelangrijk, 4=neutraal, 7=zeer belangrijk)

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Belang aspecten leefomgeving (2)

- Een gezonde en veilige leefomgeving en groen in de stad of het dorp zijn - net als in 2020 - voor Overijsselaars de belangrijkste aspecten van de leefomgeving. In de inwonersenquête van 2026 zijn enkele aspecten toegevoegd die niet waren opgenomen in de editie van 2020. Hiervan zijn voornamelijk drinkwaterkwaliteit en een gezonde en veilige leefomgeving aspecten die belangrijk zijn voor Overijsselaars.
- In 2026 hechten Overijsselaars relatief weinig waarde aan economische aspecten als duurzame bedrijventerreinen en een sterke en duurzame landbouwsector, vermoedelijk omdat minder mensen hier rechtstreeks mee te maken hebben. Dit beeld was ook zichtbaar in 2020. Daarnaast worden ook duurzame en hernieuwbare energie relatief onbelangrijk gevonden. Voor een compleet overzicht, zie vergelijking belang aspecten 2020-2026.
- Ouderen hechten doorgaans meer belang aan een maatschappelijk aspect zoals goed noaberschap en aan de landbouwsector. Ze vinden een sterke landbouwsector en duurzame landbouw belangrijk. Bovendien vinden zij de natuurlijke omgeving belangrijker in vergelijking met jongeren. Dit is terug te zien in de aspecten aantrekkelijke en toegankelijke natuur en voorkomen van droogte.
- Hbo/wo-opgeleiden hechten minder waarde aan een sterke of duurzame landbouwsector en het voorkomen van droogte. Zij hechten ook minder belang aan het woningaanbod dan bo/vmbo en havo/vwo/mbo-opgeleiden, al blijft dit voor alle groepen een belangrijk thema. Inwoners met een bo/vmbo en havo/vwo/mbo-opleiding vinden goed noaberschap belangrijker. Bo/vmbo-opgeleiden hechten meer belang aan een toegankelijke natuur.
- De mate van stedelijkheid heeft een grote invloed op de voorkeuren. Onder inwoners van de stad ligt de prioriteit duidelijk bij stedelijke voorzieningen: zij hechten meer belang aan de bereikbaarheid met de fiets en OV, een voldoende woningaanbod en levendige binnensteden. Verder heeft de mate van stedelijkheid een invloed op het belang van de landbouwsector. Inwoners van sterk stedelijke gebieden hechten minder belang aan de landbouwsector dan inwoners van niet stedelijke gebieden. Dit geldt voor zowel duurzame landbouw als sterke landbouw, zie vergelijking stedelijkheid op het thema landbouw.
- Tussen de regio's Twente en West-Overijssel zijn de verschillen klein. In Twente is het belang van een veilige leefomgeving en een goede bereikbaarheid per auto net iets groter dan in West-Overijssel, al zijn de verschillen in de scores beperkt.
- Links-progressieve kiezers hechten meer waarde aan duurzaamheid, natuur en alternatieve mobiliteit, zoals de bereikbaarheid per fiets en OV en de inzet op hernieuwbare energie. Centrum-rechtse kiezers prioriteren vooral de sociale en ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving, met een significante focus op goed noaberschap en een aantrekkelijk landschap. Rechts-conservatieve kiezers onderscheiden zich door een bovengemiddeld belang te hechten aan de autobereikbaarheid en het behoud van een sterke landbouwsector. Zie belang aspecten naar politieke voorkeur.

De beschreven significante verschillen zijn gebaseerd op gemiddelde belangscores.

© 2026

Belang aspecten leefomgeving (3)

- De mate van stedelijkheid heeft invloed op het belang van de landbouwsector. Inwoners van sterk stedelijke gebieden hechten minder belang aan de landbouwsector dan inwoners van niet stedelijke gebieden. Dit geldt voor zowel duurzame landbouw- als sterke landbouw.

Sterke landbouwsector					
	Sterk stedelijk	Matig stedelijk	Weinig stedelijk	Niet stedelijk	Totaal
(Zeer) onbelangrijk (1, 2 en 3)	28%	14%	13%	5%	**18%**
Neutraal (4)	18%	19%	8%	15%	**15%**
Belangrijk (5 en 6)	35%	40%	49%	44%	**42%**
Zeer belangrijk (7)	13%	21%	26%	30%	**20%**
Weet niet / geen mening	6%	6%	4%	6%	**5%**

Duurzame landbouw					
	Sterk stedelijk	Matig stedelijk	Weinig stedelijk	Niet stedelijk	Totaal
(Zeer) onbelangrijk (1, 2 en 3)	17%	18%	10%	12%	**14%**
Neutraal (4)	17%	17%	14%	17%	**16%**
Belangrijk (5 en 6)	48%	41%	57%	44%	**17%**
Zeer belangrijk (7)	14%	19%	19%	25%	**17%**
Weet niet / geen mening	4%	6%	1%	2%	**3%**

© 2026

Belang aspecten leefomgeving (4)

Hoe belangrijk vind je de volgende aspecten in jouw leefomgeving?

(gemiddelde belangscore: minimaal 1 'zeer onbelangrijk', maximaal7 'zeer belangrijk')

	Links-progressieve kiezers*	Centrum-rechtse kiezers**	Rechts-conservatieve kiezers***
Aantrekkelijk landschap	5,8	6,0	5,6
Waterveiligheid	6,3	6,1	5,8
Voorkomen van droogte	5,9	5,8	5,3
Sterke landbouwsector	4,1	5,3	5,5
Duurzame landbouw	5,5	5,2	4,7
Goede autobereikbaarheid	5,3	5,9	5,8
Goede bereikbaarheid fiets en OV	6,2	5,9	5,1
Levendige binnensteden	5,3	5,3	5,0
Goed noaberschap	5,4	6,2	5,9
Duurzame bedrijventerreinen	5,1	5,1	4,6
Groen in de stad/het dorp	6,2	6,2	5,8
Drinkwaterkwaliteit	6,7	6,6	6,5
Aantrekkelijke natuur	6,0	6,1	5,9
Toegankelijke natuur	6,0	6,1	5,8
Voldoende woningaanbod	6,0	5,9	6,0
Hernieuwbare energie	5,5	5,1	4,8
Gezonde leefomgeving	6,5	6,4	6,2
Veilige leefomgeving	6,5	6,5	6,4
Beleefbare natuur	6,1	6,0	5,1
Passend woningaanbod	6,0	6,1	5,5
Duurzame energie	5,8	5,5	4,0
Gezonde en veilige leefomgeving	6,4	6,5	5,8

** Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.*
*** Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.*
**** Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.*

Donker gemarkeerde percentages zijn significant hoger dan lichtere percentages. Als een vakje niet is ingekleurd, of in dezelfde kleur is ingekleurd, is er geen (significant) verschil tussen de percentages.

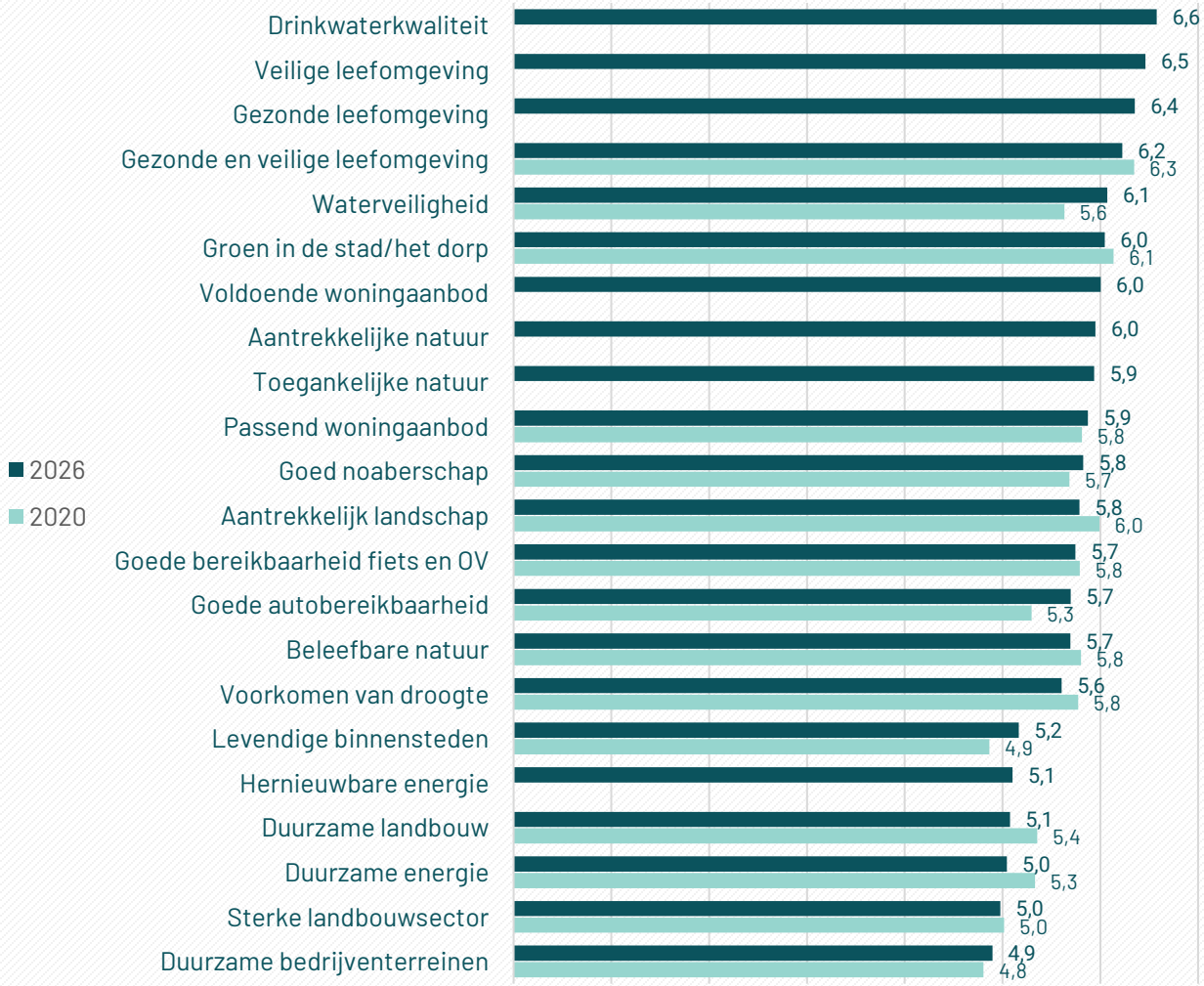
***Leesvoorbeeld:** Het aandeel links-progressieve kiezers dat **hernieuwbare energie** belangrijk vindt, is significant hoger dan onder centrum-rechtse- en rechts-conservatieve kiezers. Het aandeel centrum-rechtse kiezers dat **hernieuwbare energie** belangrijk vindt, is significant hoger dan onder rechts-conservatieve kiezers.*

© 2026 Ipsos i&O

Belang aspecten leefomgeving (5)

Hoe belangrijk vind je de volgende aspecten in jouw leefomgeving?

(gemiddelde belangscore: minimaal 1 'zeer onbelangrijk', maximaal 7 'zeer belangrijk')

- In 2026 zijn drinkwaterkwaliteit, een veilige leefomgeving en een gezonde leefomgeving het belangrijkst voor Overijsselaars; deze thema's krijgen de hoogste cijfers voor de mate van belang. Ook waterveiligheid, groen in de buurt en een passend woningaanbod scoren met minimaal een 6,0 hoog qua belang (op een schaal van 1 tot 7).
- Economische aspecten, zoals een sterke landbouwsector en duurzame bedrijventerreinen, worden als minder belangrijk ervaren en krijgen met een 5,0 en 4,9 de laagste gemiddelde belangscores. Deze scores zijn gemiddeld ruim hoger dan een 4, dus worden nog steeds als belangrijk gezien.
- Levendige binnensteden en goede autobereikbaarheid zijn in 2026 belangrijker voor bewoners dan in 2020.
- Veel andere aspecten werden in 2020 als belangrijker gezien. Aantrekkelijk landschap, het voorkomen van droogte, duurzame landbouw, beleefbare natuur, goede bereikbaarheid met de fiets en het OV, duurzame energie en een gezonde en veilige leefomgeving waren in 2020 voor Overijsselaars allemaal belangrijker dan in 2026.

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

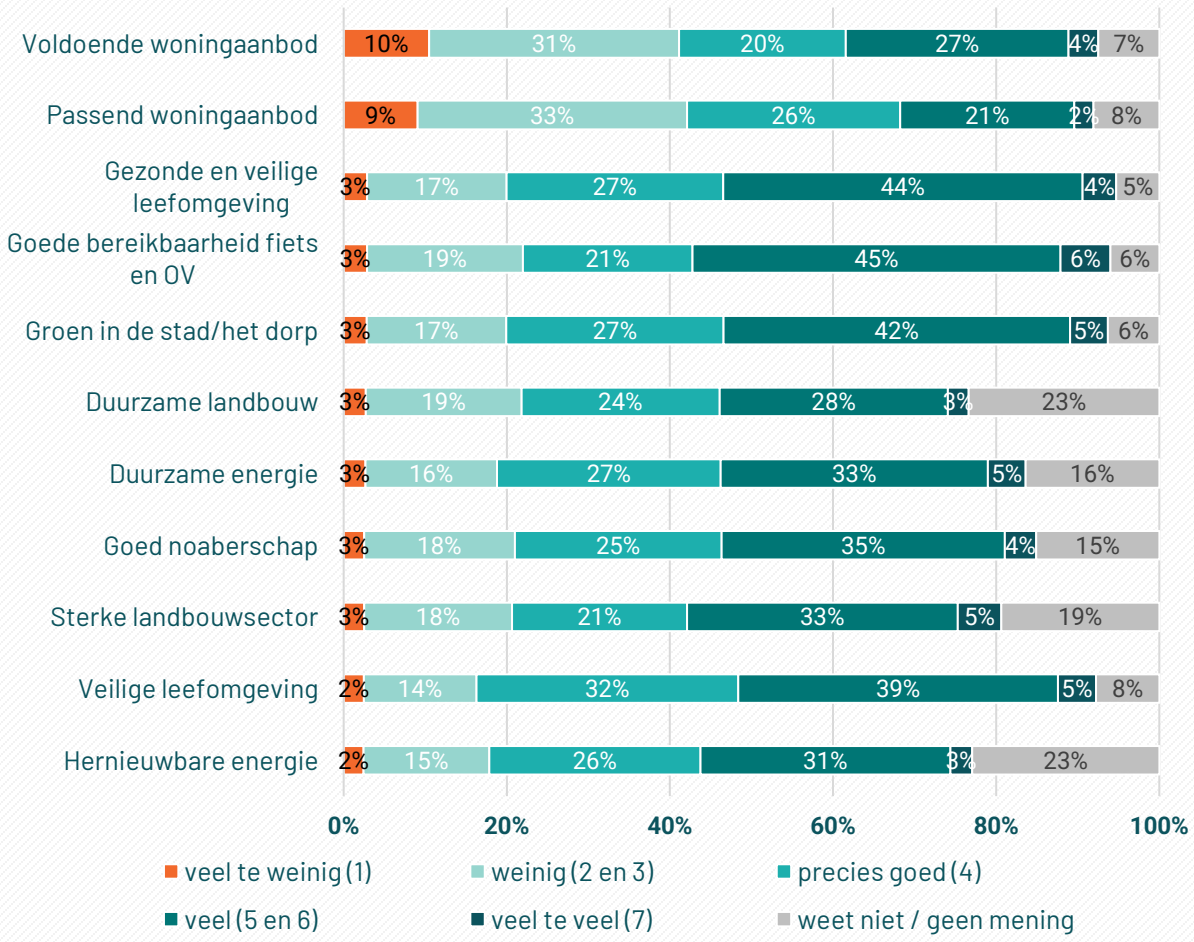
Aandacht voor leefomgeving (1)

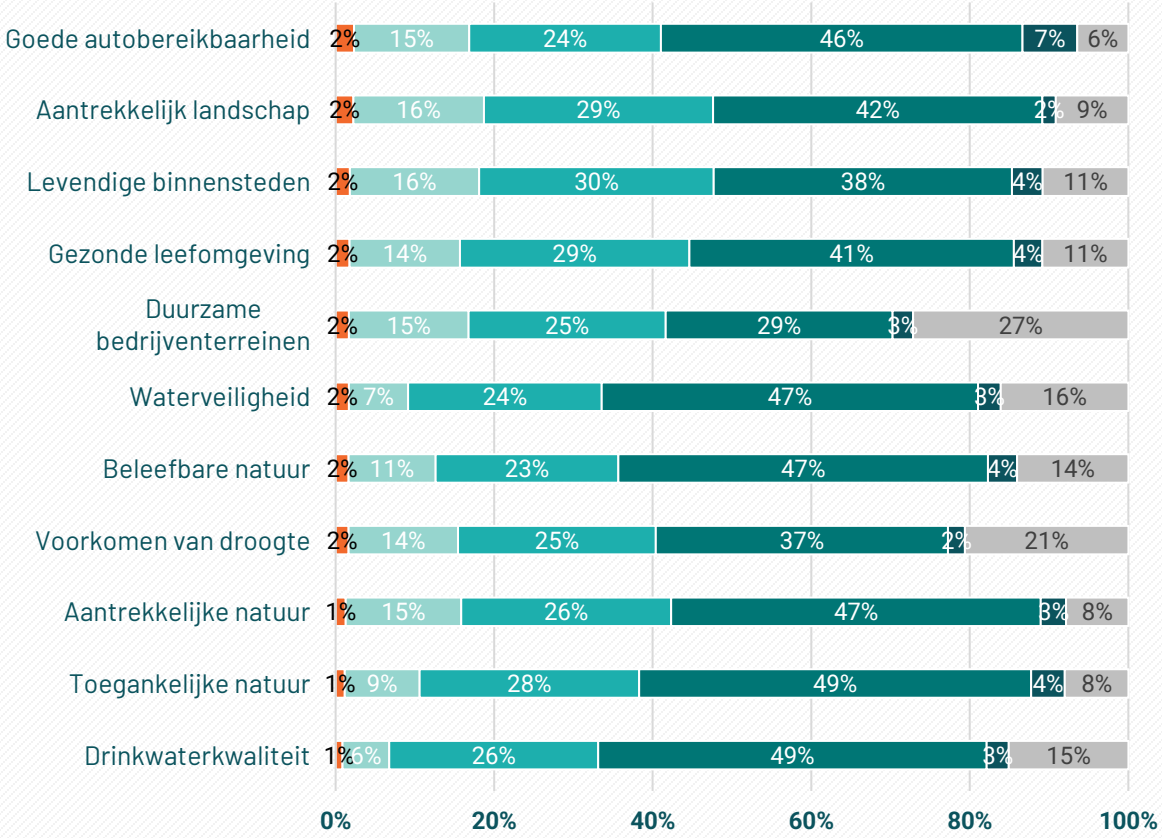
Heeft de overheid* in jouw leefomgeving voldoende aandacht voor deze aspecten?

(1=veel te weinig, 4=precies goed, 7=veel te veel)

Toelichting: Er is waarschijnlijk een verschil in betekenis tussen de categorieëen 5/6 en 7. Categorie 7 staat voor 'veel te veel' en heeft dus een negatieve betekenis, terwijl 5/6 staat voor 'veel' en zowel positief als negatief kan worden geïnterpreteerd.

* Overheid: gemeente, provincie en het Rijk.

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Aandacht voor leefomgeving (2)

- Overijsselaars verschillen in hun oordeel over de mate van aandacht die de overheid (gemeente, provincie en het Rijk) geeft aan diverse aspecten van de leefomgeving. Voor veel thema's vindt de grootste groep inwoners de aandacht 'precies goed' (score 4). Dit is het sterkst zichtbaar bij de veilige leefomgeving (32%), levendige binnensteden (30%) en de gezonde leefomgeving (29%).
- De grootste behoefte aan meer inzet van de overheid is zichtbaar bij het woningaanbod. Bij voldoende woningaanbod geeft 10 procent aan dat er veel te weinig aandacht is en bijna een derde (31%) dat er weinig aandacht is. Bij passend woningaanbod vindt 9 procent de aandacht van de overheid veel te weinig en 33 procent weinig.
- Daarentegen wordt de aandacht voor mobiliteit en natuur vaak als hoog ervaren. Bij autobereikbaarheid en bereikbaarheid met fiets en OV vindt respectievelijk 46 en 45 procent dat er veel aandacht van de overheid is (score 5 en 6). Bij aantrekkelijke en toegankelijke natuur beoordeelt respectievelijk 47 en 49 procent de aandacht van de overheid als veel. Ook bij de drinkwaterkwaliteit vindt bijna de helft (49%) dat er veel aandacht van de overheid is.
- Bij meerdere aspecten blijft de inzet van de overheid buiten het zicht van de inwoners. Voor duurzame bedrijventerreinen (27%), hernieuwbare energie (23%), duurzame landbouw (23%) en voorkomen van droogte (21%) geven meer dan één op de vijf inwoners aan hierover geen mening te hebben of niet te weten of de overheid hier voldoende aandacht voor heeft.

© 2026

* Overheid: gemeente, provincie en het Rijk.

Aandacht voor aspecten (3)

Heeft de overheid* in jouw leefomgeving voldoende aandacht voor deze aspecten?

% (veel te) weinig

	Links-progressieve kiezers*	Centrum-rechtse kiezers**	Rechts-conservatieve kiezers***
Aantrekkelijk landschap	26%	14%	15%
Waterveiligheid	10%	6%	10%
Voorkomen van droogte	25%	13%	11%
Sterke landbouwsector	14%	18%	32%
Duurzame landbouw	24%	33%	16%
Goede autobereikbaarheid	17%	15%	18%
Goede bereikbaarheid fiets en OV	24%	24%	23%
Levendige binnensteden	20%	20%	16%
Goed noaberschap	22%	22%	19%
Duurzame bedrijventerreinen	17%	23%	11%
Groen in de stad/het dorp	29%	12%	19%
Drinkwaterkwaliteit	9%	5%	6%
Aantrekkelijke natuur	22%	11%	13%
Toegankelijke natuur	14%	10%	7%
Voldoende woningaanbod	44%	35%	42%
Hernieuwbare energie	30%	12%	12%
Gezonde leefomgeving	25%	8%	13%
Veilige leefomgeving	23%	9%	17%
Beleefbare natuur	16%	9%	12%
Passend woningaanbod	42%	37%	47%
Duurzame energie	22%	14%	22%
Gezonde en veilige leefomgeving	21%	12%	24%

** Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.*
*** Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.*
**** Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.*

Donker gemarkeerde percentages zijn significant hoger dan lichtere percentages. Als een vakje niet is ingekleurd, of in dezelfde kleur is ingekleurd, is er geen (significant) verschil tussen de percentages.

***Leesvoorbeeld:** het aandeel centrum-rechtse kiezers dat vindt dat de overheid (veel) te weinig aandacht heeft voor **toegankelijke natuur** is niet significant hoger of lager dan onder links-progressieve- en rechts-conservatieve kiezers. Het aandeel links-progressieve kiezers dat vindt dat de overheid (veel) te weinig aandacht heeft voor **toegankelijke natuur** is significant hoger dan onder rechts-conservatieve kiezers.*

© 2026

Aandacht voor leefomgeving (4)

- **Natuur en landschap:** Meer links-progressieve kiezers vinden dat er (veel te) weinig aandacht van de overheid (gemeente, provincie en het Rijk) gaat naar groen in de stad, aantrekkelijke natuur en toegankelijke natuur. Meer rechts-conservatieve kiezers vinden dat er (veel te) weinig aandacht gaat naar groen in de stad/het dorp, wanneer vergeleken met centrum-rechtse kiezers.
- **Landbouw en bedrijvigheid:** Meer rechts-conservatieve kiezers vinden dat de aandacht van de overheid voor een sterke landbouwsector (veel te) weinig is, in vergelijking met links-progressieve kiezers en centrum-rechtse kiezers. Meer links-progressieve kiezers dat er veel te veel aandacht gaat naar een sterke landbouwsector (veel te veel is niet opgenomen in de tabel op voorgaande pagina). Bij duurzame landbouw vinden links-progressieven de aandacht vaker (veel te) weinig.
- **Energie en duurzaamheid:** Links-progressieve kiezers vinden de aandacht van de overheid voor hernieuwbare energie vaker (veel te) weinig, terwijl de overige kiezers vaker precies goed of veel kiezen.
- **Leefbaarheid en veiligheid:** Links-progressieve kiezers vinden de aandacht voor een gezonde leefomgeving vaker (veel te) weinig; de centrum-rechtse en rechts-conservatieve kiezers vinden dit vaker precies goed of veel. Ook bij een veilige leefomgeving vinden meer links-progressieven de aandacht (veel te) weinig. Ten aanzien van voorkomen van droogte vinden links-progressieven de aandacht vaker (veel te) weinig, terwijl rechts-conservatieven dit vaker als precies goed beoordelen.
- **Bereikbaarheid:** Meer links-progressieve- en rechts-conservatieve kiezers vinden dat er veel te veel aandacht uitgaat naar goede autobereikbaarheid dan centrum-rechtse kiezers. Wat betreft de bereikbaarheid met de fiets en het OV, vinden meer rechts-conservatieve kiezers dat hier veel te veel aandacht naar uitgaat ten opzichte van centrum-rechtse kiezers.

Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.
Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.
Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.

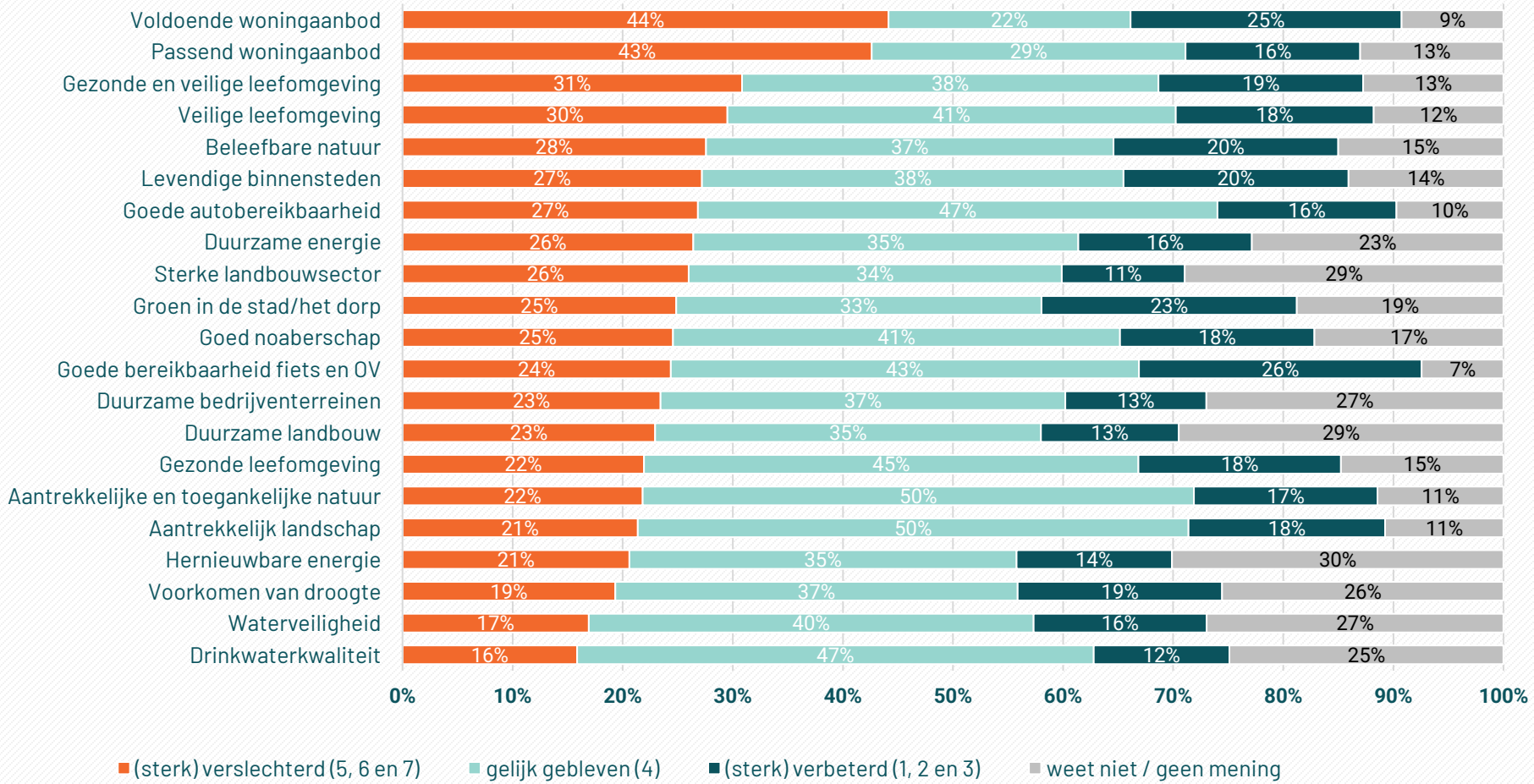
© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Ontwikkeling leefomgeving (1)

Zijn deze aspecten in jouw leefomgeving de afgelopen jaren verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven?

(1=sterk verbeterd, 4=gelijk gebleven, 7=sterk verslechterd)

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Ontwikkeling leefomgeving (2)

- Overijsselaars zijn verdeeld over de ontwikkeling van hun leefomgeving. Bij de meeste thema's ziet een grote groep inwoners zelf geen verandering; de situatie is volgens hen gelijk gebleven. Dit geldt bijvoorbeeld voor de drinkwaterkwaliteit (47%) en een aantrekkelijk landschap (50%).
- Op de thema's wonen en mobiliteit worden de grootste veranderingen waargenomen. Een kwart van de inwoners (26%) vindt de bereikbaarheid met de fiets en OV verbeterd, terwijl 24 procent een verslechtering ziet. Over de ontwikkeling van het woningaanbod zijn Overijsselaars negatief: hoewel 25 procent verbetering ziet op voldoende woningaanbod, vindt 44 procent dat de situatie is verslechterd. Dit negatieve beeld is per saldo bij passend woningaanbod nog sterker aanwezig: 16 procent ziet een verbetering tegenover 43 procent die vindt dat er een verslechtering is geweest. Ook de levendigheid van binnensteden scoort per saldo negatief: 27 procent ziet een verslechtering tegenover 20 procent die vindt dat er een verbetering is geweest.
- Bij thema's die te maken hebben met klimaat en natuur zijn de meningen verdeeld. Bij beleefbare natuur en het voorkomen van droogte zien inwoners zelf verbetering (respectievelijk 20% en 19%). Desondanks is het aandeel van de inwoners die verslechtering zien groter bij beleefbare natuur (28%) en even groot bij het voorkomen van droogte (19%). Veranderingen binnen duurzaamheid zijn voor veel inwoners minder zichtbaar; over hernieuwbare energie, duurzame landbouw en duurzame bedrijventerreinen hebben bijna een derde van de inwoners geen oordeel of kennis (respectievelijk 27% en 30%).
- In zowel Twente als West-Overijssel is de ontwikkeling van woningaanbod volgens inwoners verslechterd. In West-Overijssel is het beeld per saldo minder negatief dan in Twente: minder inwoners zien een verslechtering van het woningaanbod en meer inwoners zien een verbetering. Inwoners van Twente geven bovendien vaker aan dat het passend woningaanbod achteruit is gegaan. De verschillen tussen Twente en West-Overijssel zijn hier in meer detail te zien.
- Op het aspect 'gezonde en veilige leefomgeving' ervaren minder inwoners van West-Overijssel een verslechtering dan in Twente. De aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van de natuur is in West-Overijssel vaker verbeterd, maar de beleefbaarheid van de natuur en de aanpak van droogte is juist in Twente vaker verbeterd.
- Tenslotte ziet men in Twente vaker een verbetering op het gebied van duurzame energie dan in West-Overijssel.

© 2026

Ontwikkeling leefomgeving (3)

Voldoende woningaanbod	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	21%	26%	23%
Gelijk gebleven	28%	31%	29%
(Sterk) verslechterd	41%	33%	38%
Weet niet / geen mening	10%	11%	10%

Passend woningaanbod	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	18%	14%	16%
Gelijk gebleven	27%	31%	29%
(Sterk) verslechterd	48%	36%	43%
Weet niet / geen mening	7%	19%	13%

Gezonde en veilige leefomgeving	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	19%	19%	19%
Gelijk gebleven	37%	39%	38%
(Sterk) verslechterd	36%	25%	31%
Weet niet / geen mening	9%	17%	13%

Aantrekkelijke en toegankelijke natuur	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	13%	21%	17%
Gelijk gebleven	54%	46%	50%
(Sterk) verslechterd	22%	21%	22%
Weet niet / geen mening	11%	12%	11%

Autobereikbaarheid	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	15%	18%	16%
Gelijk gebleven	50%	44%	47%
(Sterk) verslechterd	26%	28%	27%
Weet niet / geen mening	10%	10%	10%

Duurzame energie	Twente	West-Overijssel	Totaal
(Sterk) verbeterd	20%	11%	16%
Gelijk gebleven	35%	35%	35%
(Sterk) verslechterd	26%	27%	26%
Weet niet / geen mening	19%	27%	23%

Donker gemarkeerde scores zijn significant hoger dan lichtere scores. Als een vakje niet is ingekleurd, of in dezelfde kleur is ingekleurd, is er niks te zeggen over de verschillen tussen de scores.

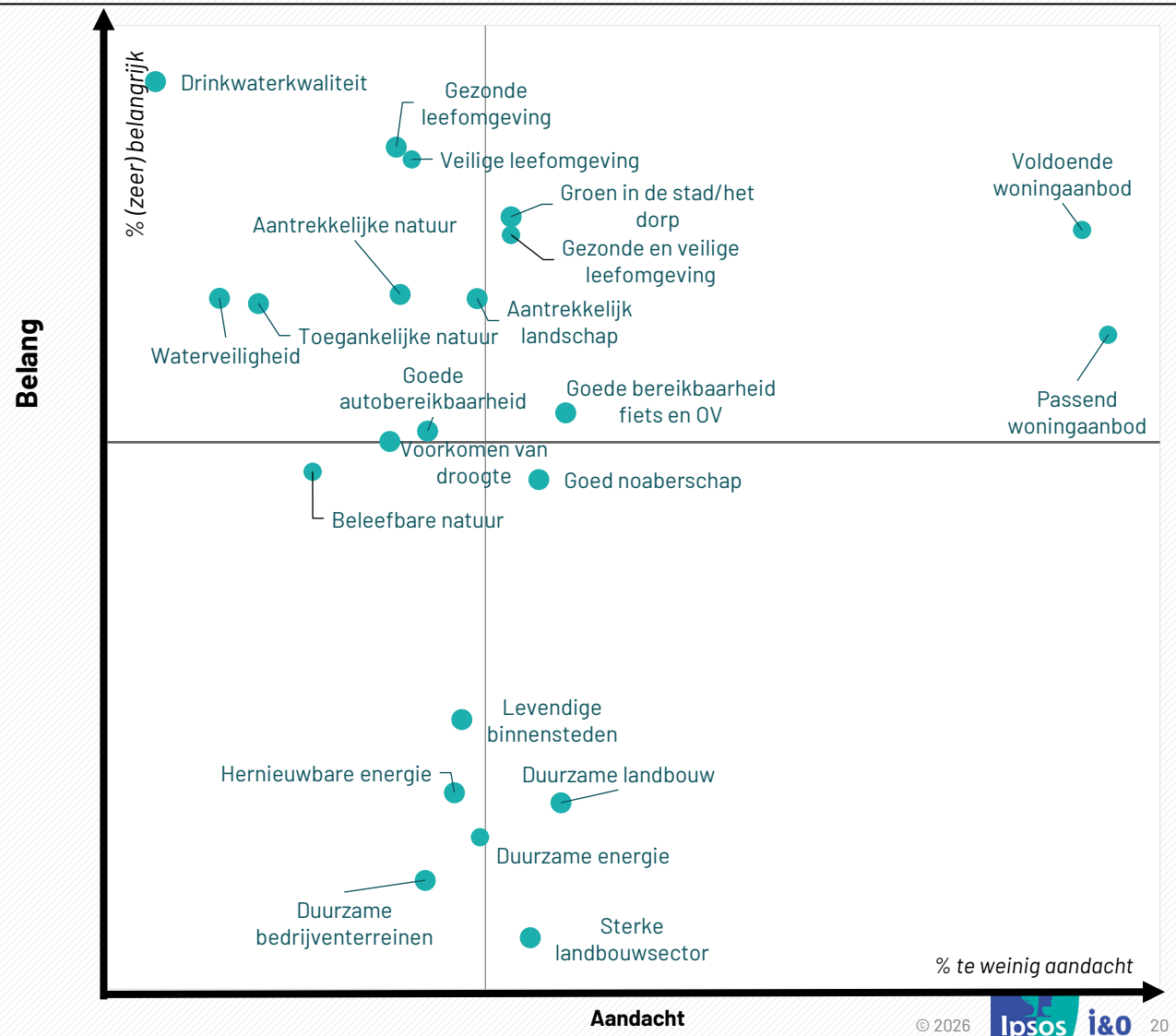
© 2026 Ipsos i&O

Terug naar inhoudsopgave

Prioriteitenmatrix 2026: Belang inwoners vs. aandacht overheid

- In de prioriteitenmatrix valt op dat er veel waarde wordt gehecht aan de basisvoorwaarden van de leefomgeving. Onderwerpen als drinkwaterkwaliteit, een gezonde leefomgeving, groen in stad en dorp en waterveiligheid scoren het hoogst op belang. Voor deze thema's vinden inwoners dat de huidige aandacht van de overheid goed aansluit bij de behoefte.
- De grootste opgave ligt bij het woningaanbod: dit wordt als zeer belangrijk beschouwd, maar krijgt in de beleving van de inwoner momenteel te weinig aandacht.
- Op het gebied van mobiliteit is een opvallend verschil zichtbaar. Hoewel de bereikbaarheid per fiets en OV door inwoners net zo belangrijk wordt gevonden als de autobereikbaarheid, krijgt de bereikbaarheid per fiets en OV minder aandacht. Hier lijkt de focus van het beleid dus niet volledig aan te sluiten bij de prioriteiten van de inwoners.
- Thema's rondom de landbouw en duurzame energie nemen een neutralere positie in. Inwoners hechten minder belang aan een sterke landbouwsector of het opwekken van hernieuwbare energie, in vergelijking met kwesties die direct van invloed zijn op hun eigen woning of gezondheid. Ook voor de levendigheid van binnensteden en duurzame bedrijventerreinen is zowel het toegekende belang als de ervaren aandacht op dit moment relatief beperkt.

Leeswijzer matrix De matrix zet het belang dat inwoners hechten aan aspecten van de woonomgeving af tegen de ingeschatte mate van aandacht die de overheid hiervoor heeft.
Kwadrant linksboven: inwoners vinden dit relatief belangrijk, en er is relatief veel aandacht voor
Kwadrant rechtsboven: inwoners vinden dit relatief belangrijk, maar er is relatief weinig aandacht voor
Kwadrant linksonder: inwoners vinden dit relatief minder belangrijk, maar er is relatief veel aandacht voor
Kwadrant rechtsonder: inwoners vinden dit relatief minder belangrijk, en er is relatief veel aandacht voor
NB: de indeling in kwadranten houdt geen waardeoordeel in. Ze zijn alleen bedoeld om de relatieve verschillen zichtbaar te maken. B

Ontwikkeling
Belang inwoners vs. aandacht overheid

* Overheid: gemeente, provincie en het Rijk.

	Belang (verschil 2020-2026 in % (zeer) belangrijk)	Aandacht overheid* (verschil 2020-2026 in % (veel te) weinig)
Beleefbare natuur	-11%	-9%
Duurzame energie	-8%	-5%
Voorkomen van droogte	-7%	-14%
Aantrekkelijk landschap	-7%	-5%
Gezonde en veilige leefomgeving	-7%	-2%
Groen in de stad/het dorp	-7%	-8%
Duurzame landbouw	-6%	-6%
Goede bereikbaarheid fiets en OV	-5%	0%
Passend woningaanbod	-3%	-4%
Goed noaberschap	-1%	-1%
Sterke landbouwsector	0%	-1%
Goede autobereikbaarheid	6%	1%
Waterveiligheid	6%	-2%
Duurzame bedrijventerreinen	7%	-3%
Levendige binnensteden	8%	-7%
Drinkwaterkwaliteit	alleen 2026	
Aantrekkelijke natuur	alleen 2026	
Toegankelijke natuur	alleen 2026	
Voldoende woningaanbod	alleen 2026	
Hernieuwbare energie	alleen 2026	
Gezonde leefomgeving	alleen 2026	
Veilige leefomgeving	alleen 2026	

Lichtgroen is significant hoger % in 2026

Donkergroen is significant lager % in 2026

Leesvoorbeeld: *het aandeel inwoners dat Beleefbare natuur (zeer) belangrijk vindt is met 11 procentpunt afgenomen tussen 2020 en 2026. Het is een significant verschil. In dezelfde periode is het aandeel inwoners dat vindt dat de overheid hier (veel) te weinig aandacht aan schenkt met 9 procentpunt afgenomen. Ook dit verschil is significant.*

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Prioriteiten 2026

Thema	**BELANG** (gem.)	**AANDACHT** ((veel te) weinig)*	**ONTWIKKELING** (saldo verbeterd - verslechterd)**
Passend woningaanbod	5,9	42%	-27%
Voldoende woningaanbod	6,0	41%	-20%
Goede bereikbaarheid fiets en OV	5,7	22%	1%
Duurzame landbouw	5,1	22%	-10%
Goed noaberschap	5,8	21%	-7%
Sterke landbouwsector	5,0	21%	-15%
Gezonde en veilige leefomgeving	6,2	20%	-12%
Groen in de stad/het dorp	6,0	20%	-2%
Duurzame energie	5,0	19%	-11%
Aantrekkelijk landschap	5,8	19%	-4%
Levendige binnensteden	5,2	18%	-7%
Hernieuwbare energie	5,1	18%	-6%
Goede autobereikbaarheid	5,7	17%	-11%
Duurzame bedrijventerreinen	4,9	17%	-11%
Veilige leefomgeving	6,5	16%	-12%
Aantrekkelijke natuur	6,0	16%	-5%
Gezonde leefomgeving	6,4	16%	-4%
Voorkomen van droogte	5,6	15%	-1%
Beleefbare natuur	5,7	13%	-7%
Toegankelijke natuur	5,9	11%	-5%
Waterveiligheid	6,1	9%	-1%
Drinkwaterkwaliteit	6,6	7%	-4%
Gemiddelde	***5,7***	***19%***	***-8%***

- Voldoende en passend woonaanbod zijn belangrijk voor de inwoners van Overijssel. En het zijn aspecten die zich volgens de inwoners negatief hebben ontwikkeld. Dit is dan ook de categorie waar de roep om meer inzet het grootst is; men vindt dat de overheid aan deze onderwerpen nog te weinig aandacht besteedt.
- Inwoners van Overijssel zijn redelijk neutraal over de ontwikkeling van de drinkwaterkwaliteit en waterveiligheid. Het zijn belangrijke aspecten, maar slechts een kleine groep inwoners vindt dat er voor deze thema's te weinig aandacht is vanuit de overheid.
- De gezonde en/of veilige leefomgeving zijn aspecten waarvan het belang groot is, maar die zich in de ogen van inwoners negatief ontwikkelen. Een flinke groep inwoners geeft dan ook aan dat daar nog te weinig aandacht naar uitgaat.
- Voor aspecten als duurzame landbouw, hernieuwbare energie en een sterke landbouwsector geldt dat zowel het belang als de ontwikkeling achterblijven bij de overige aspecten van de leefomgeving.

* Som van 1, 2, 3 ((veel)te weinig)
** Som van 5, 6, 7 (verbeterd) minus de som van 1, 2, 3 (verslechterd)

NB: het gebruik van de kleuren houdt geen waardeoordeel in. Ze zijn alleen bedoeld om de relatieve verschillen zichtbaar te maken.

© 2026

KEUZES IN LEEFOMGEVING

2

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Keuzes in de leefomgeving (1)

- In totaal zijn 17 dilemma's over keuzes in de leefomgeving voorgelegd aan Overijsselaars. Daarbij werden steeds twee keuzes voorgelegd, met daarnaast de optie 'weet niet/geen mening'.
- Er is geen nadere informatie over een dilemma verstrekt, behalve de informatie in het dilemma zelf.
- De dilemma's zijn in willekeurige volgorde aangeboden aan de respondenten.
- Bij elke keuze was het mogelijk om een toelichting te geven. Dit was niet verplicht.
- De dilemma's zijn gedeeltelijk hetzelfde als de dilemma's uit de meting van 2020. Tussen deze dilemma's is een vergelijking gemaakt.
- Op de volgende pagina's zijn de dilemma's geordend van meeste naar minste overeenstemming. Het verschil in percentages tussen keuze 1 en 2 is daarbij als uitgangspunt genomen. Hoe groter het verschil, des te meer er een voorkeur is voor een bepaalde keuze.
- Keuzes waar een meerderheid voor kiest (51% of meer) zijn groen gemarkeerd.
- Als er bij een dilemma relatief vaak voor 'weet niet' is gekozen (10% of meer), is dit met een grijze arcering aangegeven.

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Keuzes in de leefomgeving (2)

Keuze 1	%	Keuze 2	%	% weet niet
Er moet geïnvesteerd worden in economische groei ook als dat ten koste gaat van schone lucht en rust.	16%	**Schone lucht en rust** mogen niet achteruitgaan, ook als dat minder economische groei oplevert.	75%	9%
We geven ruimte aan de ontwikkeling van toerisme, want dat is goed voor de economie, ook als dat overlast geeft voor de inwoners.	23%	Het **woongenot** van de inwoners gaat voor, we moeten het aantal toeristen beter verspreiden, ook als dat ten koste gaat van de lokale economie.	66%	11%
Een **gebouw** met **cultuurhistorische waarde** mag nooit wijken voor nieuwbouw.	64%	Als nieuwbouw beter past bij de wensen van onze inwoners en ondernemers dan mag dat ten koste gaan van cultuurhistorisch belangrijke gebouwen.	26%	10%
Uitbreidingen voor Defensie (kazernes, munitiedepots en oefenterreinen) krijgen voorrang boven wonen, energie, natuur en landbouw.	24%	Uitbreidingen voor Defensie (kazernes, munitiedepots en oefenterreinen) mogen niet ten koste gaan van de **ruimte voor wonen, energie, natuur en landbouw**.	61%	15%
We moeten investeren in **maatregelen voor betaalbare en betrouwbare stroom**, ook al leidt dit tot meer grote batterijen, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in mijn buurt.	62%	Ik wil geen grote batterijen, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in de buurt, ook al leidt dit hogere kosten of minder stroom.	25%	13%

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Keuzes in de leefomgeving (3)

Keuze 1	%	Keuze 2	%	% weet niet
Nieuwbouw van woningen, bedrijven en scholen mag niet vastlopen, ook als dat vraagt om extra grote batterijen, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in mijn buurt.	60%	Ik wil geen grote batterijen, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in mijn buurt, ook al leidt dit tot het vastlopen van nieuwbouw van woningen, bedrijven en scholen.	26%	14%
Om werkgelegenheid te creëren moet Overijssel aantrekkelijker worden voor grote (logistieke) bedrijven om zich te vestigen, ook als er dan minder ruimte is voor landbouw en natuur.	27%	We moeten ons **landschap beschermen** tegen de komst van grote (logistieke) bedrijven, ook als dat ten koste gaat van nieuwe werkgelegenheid.	61%	12%
Steden moeten voor hun bezoekers tot ver in de binnenstad goed bereikbaar zijn per auto.	32%	Aan de rand van steden moet je kunnen **overstappen op OV en/of (deel)fietsen**, zodat het centrum minder autoverkeer krijgt.	63%	6%
De infrastructuur mag worden uitgebreid om de **bereikbaarheid van steden en dorpen** te vergroten, ook als dat ruimte kost.	58%	De infrastructuur mag niet worden uitgebreid om de bereikbaarheid van steden en dorpen te vergroten, want dat gaat ten koste van de ruimte.	30%	12%
Om het landschap te sparen moet nieuwbouw zoveel mogelijk plaatsvinden binnen stad of dorp, ook als dat betekent dat er minder ruimte in stad of dorp is voor groen, lopen of fietsen.	31%	**Nieuwbouw** mag plaatsvinden **buiten stad of dorp**, in het landschap, zodat er voldoende ruimte is voor groen, lopen of fietsen in stad of dorp.	57%	12%
Nieuwe windmolens moeten in enkele grote clusters bij elkaar worden geplaatst.	46%	Ieder dorp of bedrijventerrein heeft een eigen windmolen.	30%	24%

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Keuzes in de leefomgeving (4)

Keuze 1	%	Keuze 2	%	% weet niet
Landbouwgrond moet alleen gebruikt worden voor de landbouw.	40%	**Landbouwgrond** mag ook gebruikt worden **voor andere functies** als wonen, zonneparken of natuur.	52%	7%
We moeten de grondwaterstand aanpassen zodat deze voor de landbouw optimaal is.	35%	We moeten de grondwaterstand aanpassen zodat deze voor de natuur- en klimaatdoelen optimaal is.	47%	18%
Uitbreidingen voor Defensie (kazernes, munitiedepots en oefenterreinen) krijgen voorrang boven maatregelen voor klimaat en duurzaamheid.	39%	Uitbreidingen voor Defensie (kazernes, munitiedepots en oefenterreinen) mogen alleen op plekken die niet nodig zijn voor klimaat of duurzaamheid.	49%	12%
De infrastructuur mag worden uitgebreid om de verkeersveiligheid te vergroten, ook als dat ten koste gaat van landschap en natuur.	48%	De infrastructuur mag niet worden uitgebreid om de verkeersveiligheid te vergroten, want dat gaat ten koste van landschap en natuur.	39%	13%
We moeten nieuwe woningen vooral gaan bouwen binnen de grenzen van bestaande steden en dorpen, ook als dat betekent dat er minder woningen bijkomen.	45%	We moeten meer woningen buiten de stad of het dorp bouwen om de woningvoorraad uit te breiden, ook al gaat dat ten koste van het landschap.	43%	11%
We moeten CO2-doelen snel behalen, ook al leidt dit tot extra windmolens, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in mijn buurt.	43%	Ik wil geen extra windmolens, transformatorstations en hoogspanningsleidingen in mijn buurt voor het behalen van CO2-doelen, ook al leidt dit tot hogere kosten of minder stroom.	43%	14%

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Keuzes in de leefomgeving (5)

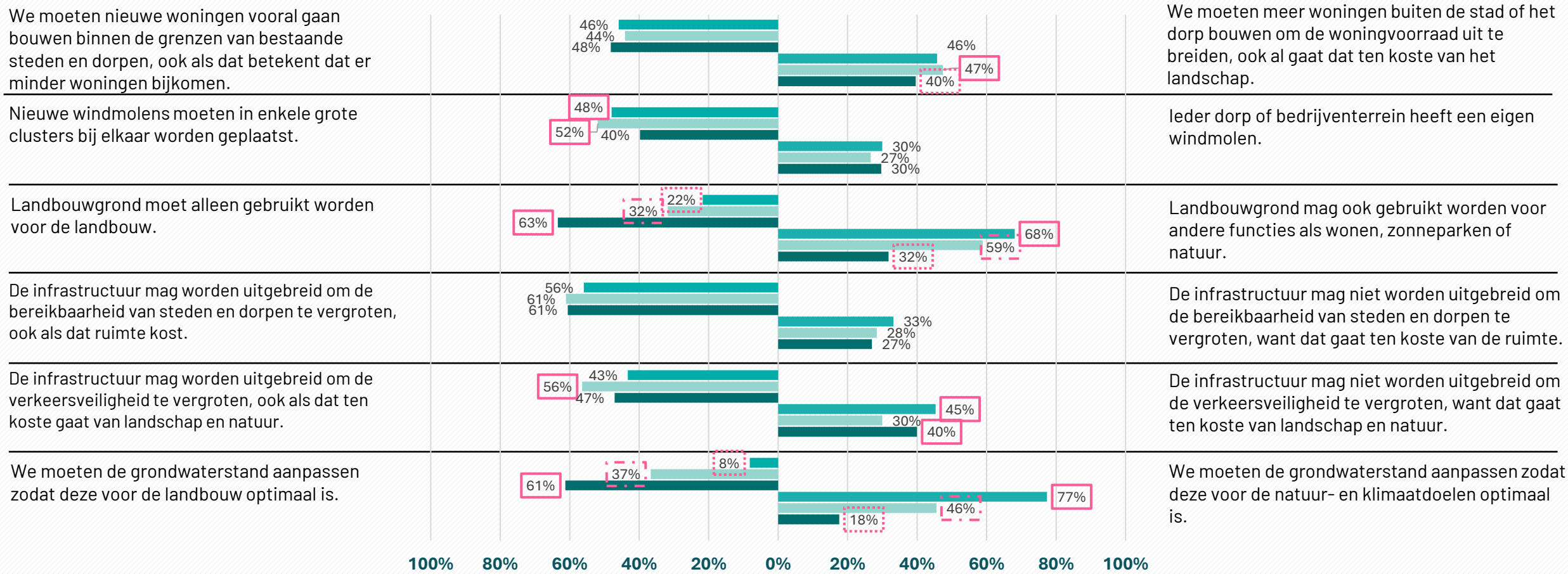
- Er is relatief veel overeenstemming over het prioriteren van schone lucht, rust en woongenot boven economische groei of de ontwikkeling van toerisme. Ook is er een duidelijke meerderheid (64%) die vindt dat gebouwen met cultuurhistorische waarde behouden moeten blijven, evenals een voorkeur voor het kunnen overstappen op het OV of deelfietsen aan de rand van de stad om het centrum autoluw te maken (63%). Daarnaast is er brede steun voor het onbelemmerd door laten gaan van de nieuwbouw van woningen, bedrijven en scholen, ook als dit extra energie-infrastructuur in de eigen buurt vereist (60%).
- Inwoners willen enerzijds het landschap beschermen tegen grote logistieke bedrijven (61%). Anderzijds geeft ook een meerderheid (57%) te kennen dat nieuwbouw *buiten* de stad of het dorp mag plaatsvinden om de leefbaarheid in de kern te bewaren. Bewoners geven dus voorkeur aan wonen boven landschap, maar aan landschap boven logistieke bedrijven. Overijsselaars vertonen een tweespalt rondom landbouw en landschap. Terwijl een krappe meerderheid (52%) vindt dat landbouwgrond ook voor andere functies zoals natuur of zonneparken gebruikt mag worden, kiest 40% voor exclusief agrarisch gebruik.
- Op het gebied van de energietransitie is de verdeeldheid groot. Ongeveer vier op de tien inwoners (43%) geven de voorkeur aan het snel bereiken van CO2-reductiedoelen. Tegelijkertijd verzet ook 43 project zich tegen de plaatsing van extra windmolens of hoogspanningsleidingen in hun buurt. Wel is er een lichte voorkeur voor het clusteren van windmolens (46%) boven de verspreiding ervan over elk dorp of bedrijventerrein (30%). Tenslotte is men zeer verdeeld over de grondwaterstand: 35% kiest voor een peil dat optimaal is voor de landbouw, terwijl 47% de voorkeur geeft aan natuur- en klimaatdoelen. Een relatief groot deel van de inwoners (18%) heeft geen mening over de optimale grondwaterstand.
- In West-Overijssel kiest men vaker voor het sparen van het landschap boven de uitbreiding van infrastructuur en economische groei, maar minder voor het sparen van landschap boven wonen. Inwoners van West-Overijssel geven de voorkeur aan nieuwbouw buiten de stad om ruimte te houden voor groen, terwijl men in Twente juist vaker kiest voor inbreiding om het buitengebied te ontzien. Een vergelijkbaar contrast is zichtbaar bij de afweging tussen leefbaarheid en economie: in West-Overijssel geeft men vaker prioriteit aan schone lucht, rust en cultuurhistorie boven economische groei of toerisme.
- Op het gebied van mobiliteit en energie is in West-Overijssel de voorkeur voor overstappunten aan de rand van de stad en voor kleinschalige windenergie per dorp sterker dan in Twente. In Twente is de weerstand tegen nieuwe energie-infrastructuur, zoals windmolens en transformatorstations, over de gehele linie groter dan in West-Overijssel.

© 2026

Keuzes in de leefomgeving (6)

Leesvoorbeeld: *het aandeel rechts-conservatieve kiezers dat vindt dat landbouwgrond alleen gebruikt moet worden voor landbouw is significant hoger dan onder centrum-rechtse- en links-progressieve kiezers. Onder centrum-rechtse kiezers is het significant hoger dan onder links-progressieven.*

Percentages met doorgetrokken lijn zijn significant hoger dan percentages zonder omranding of met doorbroken omranding. Als een percentage niet is omrand, of in dezelfde kleur is omrand, is er geen (significant) verschil tussen de percentages. Bij een verschil is tussen drie kiezers is de mate van onderbreking in de omranding indicatie voor de verschillen; hoogst, middel, laagst.

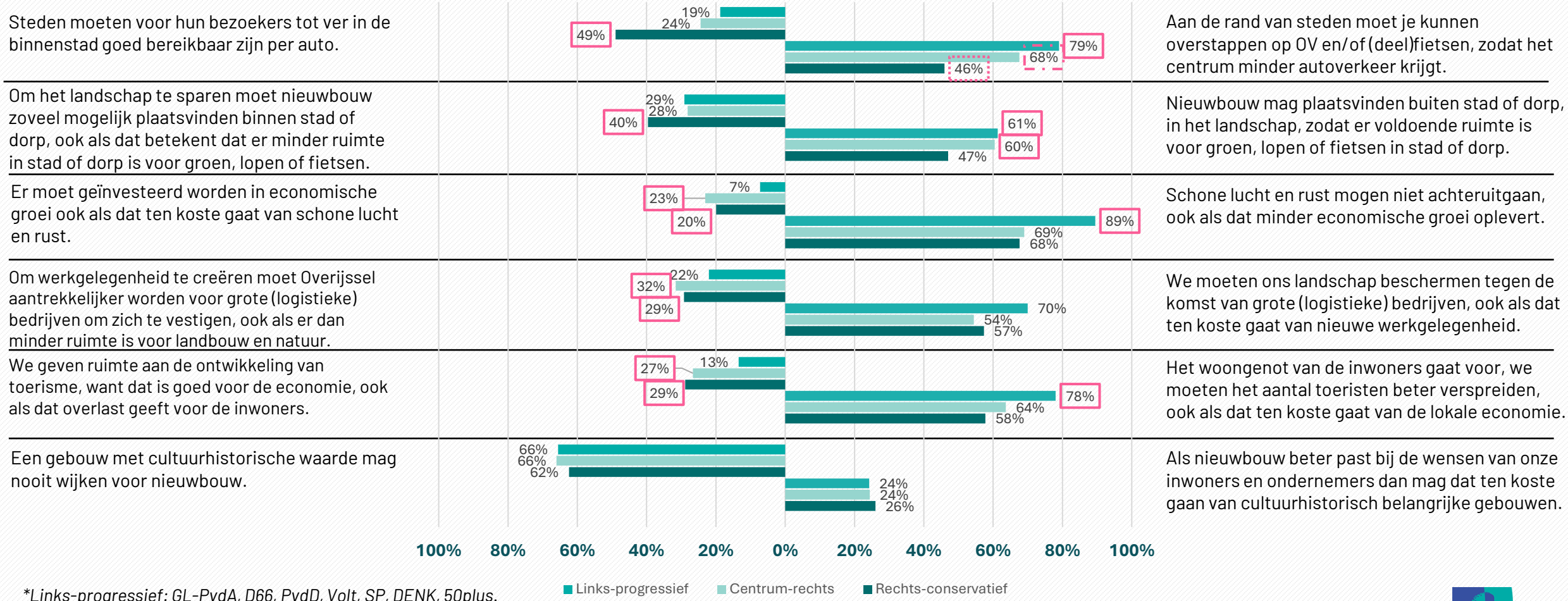

Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.
Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.
Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.

© 2026

Keuzes in de leefomgeving (7)

Percentages met doorgetrokken lijn zijn significant hoger dan percentages zonder omranding of met doorbroken omranding. Als een percentage niet is omrand, of in dezelfde kleur is omrand, is er geen (significant) verschil tussen de percentages. Bij een verschil is tussen drie kiezers is de mate van onderbreking in de omranding indicatie voor de verschillen; hoogst, middel, laagst.

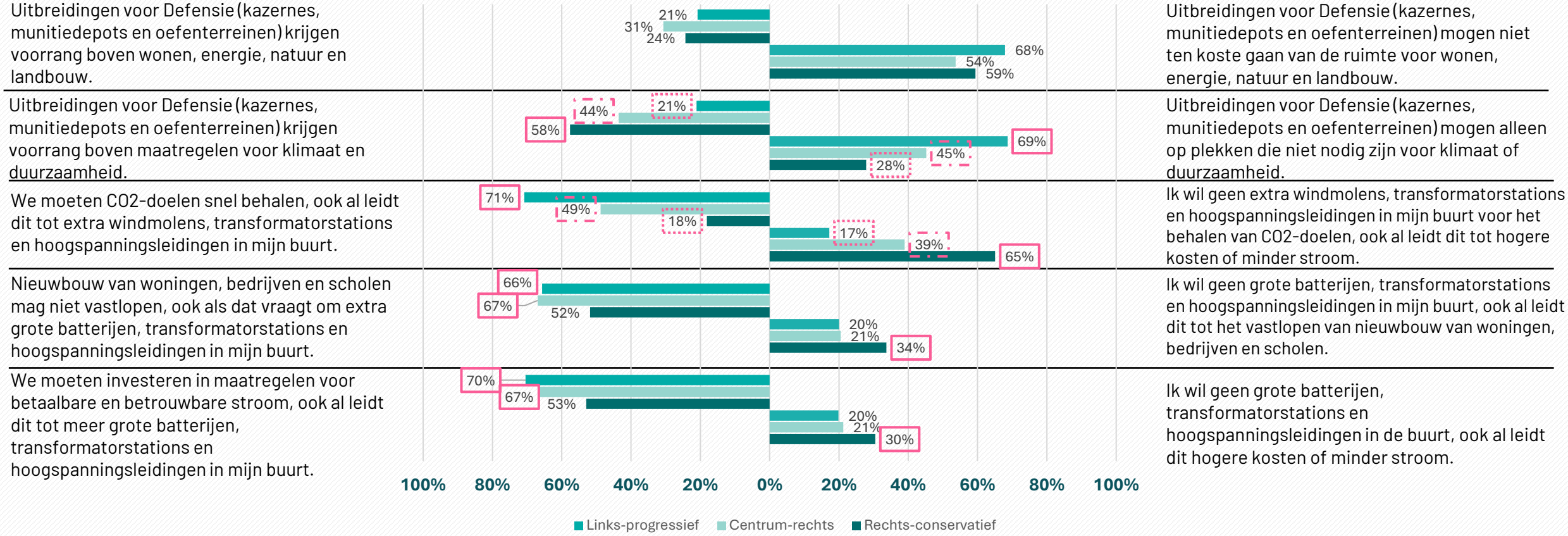

**Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.*
Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.
Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.

© 2026 Ipsos i&O

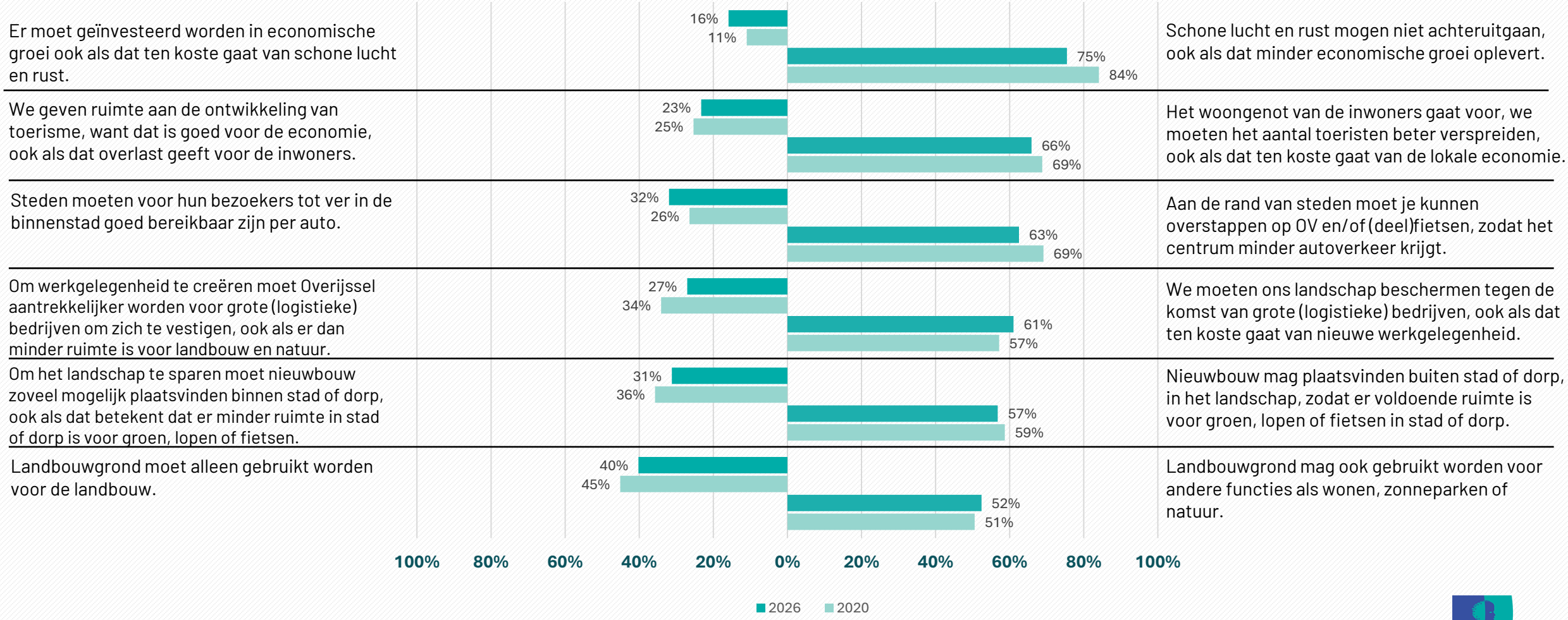
Keuzes in de leefomgeving (8)

Percentages met doorgetrokken lijn zijn significant hoger dan percentages zonder omranding of met doorbroken omranding. Als een percentage niet is omrand, of in dezelfde kleur is omrand, is er geen (significant) verschil tussen de percentages. Bij een verschil is tussen drie kiezers is de mate van onderbreking in de omranding indicatie voor de verschillen; hoogst, middel, laagst.

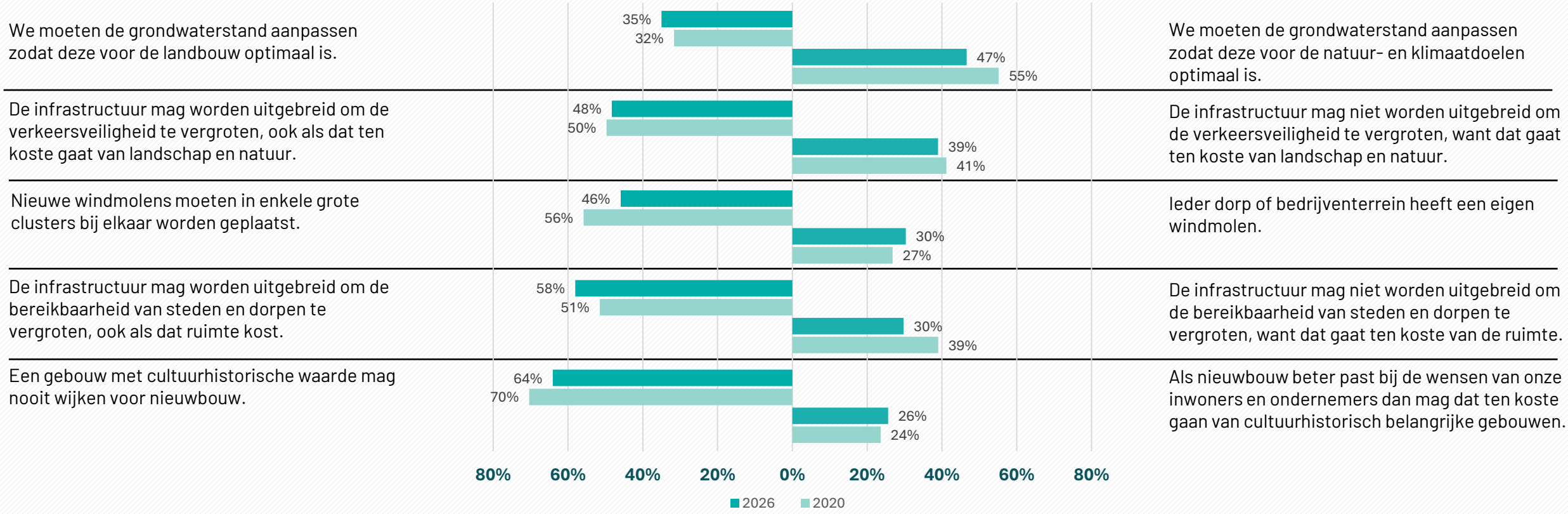

**Links-progressief: GL-PvdA, D66, PvdD, Volt, SP, DENK, 50plus.*
Centrum-rechts: VVD, CDA, CU.
Rechts-conservatief: PVV, FvD, JA21, BBB, SGP.

Keuzes in de leefomgeving (9)

Keuzes in de leefomgeving (10)

Keuzes in de leefomgeving (11)

- Tussen 2020 en 2026 is er een stijging in de keuze voor het uitbreiden van infrastructuur voor bereikbaarheid (van 51% naar 58%) en voor de bereikbaarheid van binnensteden per auto (van 26% naar 32%). Ook de bereidheid om te investeren in economische groei ten koste van schone lucht en rust nam toe (van 11% naar 16%). Wat betreft de fysieke omgeving zien we een grotere voorkeur voor een grondwaterstand die optimaal is voor de landbouw (van 32% naar 35%) en voor het beschermen van het landschap tegen grote logistieke bedrijven (van 57% naar 61%).
- Voor verschillende keuzes die in 2020 sterk werden gesteund, is de steun in 2026 afgenomen. Dit geldt voor het clusteren van windmolens (van 56% naar 46%), het onvoorwaardelijk behouden van cultuurhistorische gebouwen (van 70% naar 64%) en het prioriteren van schone lucht en rust boven economie (van 84% naar 75%). Ook de voorkeur voor een grondwaterstand gericht op natuur- en klimaatdoelen nam af (van 55% naar 47%).
- Opvallend is dat voor alle dilemma's, behalve over de bereikbaarheid van binnensteden met de auto, geldt dat meer inwoners geen mening hebben of niet weten wat ze van de dilemma's vinden dan in 2020. Er zijn uitschieters bij de thema's windmolens (24% 'weet niet') en grondwaterstand (18%).

© 2026

Terug naar inhoudsopgave

Bijlage: Samenstelling van de respons

Aantallen en %

Regio	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
Twente	838	50%	54%
West Overijssel	843	50%	46%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

Stedelijkheidsklasse (CBS)	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
Zeer sterk stedelijk *	-	-	-
Sterk stedelijk	737	44%	41%
Matig stedelijk	236	14%	13%
Weinig stedelijk	533	32%	35%
Niet stedelijk	175	10%	10%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

* Provincie Overijssel kent geen zeer stedelijke gebieden volgens de indeling van het CBS.

Type kiezer	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
Links-progressief	729	43%	25%
Centrum-rechts	433	26%	36%
Rechts-conservatief	250	15%	30%
Onbekend	296	16%	19%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

Geslacht	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
Man	857	51%	50%
Vrouw	824	49%	50%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

Leeftijdsgroep	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
16-34	228	14%	27%
35-49	325	19%	22%
50-64	382	23%	25%
65+	740	44%	26%
Onbekend	6	0%	0%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

Opleiding	Ongewogen aantal	Ongewogen %	Gewogen %
Bo/vmbo	199	12%	26%
Havo/vwo/mbo	391	23%	44%
Hbo/wo	1.077	64%	29%
Onbekend	14	1%	1%
Totaal	**1.681**	**100%**	**100%**

Ipsos I&O

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E nl-info-publiek@ipsos.com
KvK-nummer 08198802

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
T (020) 308 48 00
E nl-info-publiek@ipsos.com